

BÁRDOSY ÉVA

Az utolsó előtti hely lelkiisége

Charles de Foucauld (1858–1916) a kiteljesülő modern kor egyik legellentmondásosabb szentje. Amikor minden a haladásba vetett határtalan optimizmusról, erőről, sikerről szólt, Foucauld testvér a legszegényebbek, a kizsákmányoltak, az elfelejtettek társaságát kereste. Meglátta Jézus tekintetét az örök lúzerekben is – mondhatnák mai kifejezéssel. Szemlélődő életéről sokat elmond, ahogy Mesteréről nyilatkozott: „Jézus annyira kereste az utolsó helyet, hogy azt többé már senki sem veheti el tőle. Legfeljebb mellé ülhetünk.”

A hatvanas évek lelkiiségi irodalmának bestsellerében, Michel Quoist *Így élni jó* című könyvében így ír a szerző az azóta már boldoggá avatott (2005) szentről: „Vannak »krisztusi szépségek«, megnyugtatnak, a tisztaság vágyát keltik fel, s szelíden Isten útjára vezetnek. A legteljesebb szépség akkor bontakozik ki, ha a kegyelem akadálytalanul átjárja az emberi természetet. Képzeld el *Foucauld atya* tekintetét bármely arcon, még ha torz volna is az, valódi szépséggel önti el.” Azóta már jó néhány magyar kiadvány napvilágot látott, amelyek fedeléről *Charles de Foucauld* szeretettől égő szempárja tekint ránk.

Ősrégi nemesi családban született. Húgával együtt korán árvák lettek, a nagyapa, illetve egy nagynéni nevelte fel őket. A fiatalember katonai pályára lépett és elzúllott. A változás akkor indult meg benne, amikor csapatával Észak-Afrikában harcolt. Az iszlámmal ott megismerkedve elbűvölte „ennek a hitnek, ezeknek a folyton Isten jelenlétében élő lelkeknek látványa.” Megsejtette vele, hogy van valami nagyobb és igazabb a világi foglalatosságoknál, és hogy mindnyájan valami többre születtünk. Hosszú afrikai kalandba bocsátkozott – de már nem a hadsereg kötelékében. Kutatási eredményeit a földrajztudósok nagyra értékelték, ő viszont tovább keresett: egész lénye Isten után vágyódott már. A döntő pillanat egy párizsi templomban érte utol. „Mihelyt hittem, hogy van Isten, azonnal megértettem, hogy nem tehetek mást, mint hogy egészen Érte éljek: szerzetesi hivatásom hitemmel egy órában született.”

Az evangélium élhető

Ez a hivatás űzte, sürgette ettől kezdve egész életében Jézus názareti, rejtett életmódjának megközelítésére. Ezt kereste a trappista szerzetesek között is, de számára az ő életmódjuk is túlságosan fényűzőnek látszott. Nem maradt más választása, mint új formációt alkotni, az viszont szükségképpen együtt járt egyfajta óriási magánnyal. Szegénységi fogadalma által arra kötelezte magát, hogy soha nem vesz igénybe semmi többet annál, mint amennyi egy szegény munkásnak jut. Assisi Szent Ferenchez hasonlóan szó szerint akarta élni az evangéliumot. Ám Ferenc századában a munkával pénzt kereső nagyon is jómódúnak számított, luxus volt, mint ma egy bankhivatali állás. A ferencesek ezért koldultak, de a XX. századra a munkaerejéből élni próbáló munkás életmódja lett a szegénység mércéje.

A gazdag francia nemesi család fia a názareti klarisszáknál kertész, kifutó és sekrestyés lett. Olyan közösség alapításának vágya mozgatta, ahol másokkal együtt élhetné ezt az életet. Hogy a közösség ne nélkülözze az Eucharisziát, még a pappá szentelésre is vállalkozott, pedig sokáig nagy fenntartásai voltak az „utolsó hely” iránti szerelme miatt. Elszántsága mit sem változott: „*Pappá szentelésem előtti lelkigyakorlataim megmutatták, hogy nem a Szentföldön kell élnem Názaret életét, hanem a legbetegebb lelkek, a legelhagyottabb bárányok között. Ezt az isteni lakomát, amelynek most szolgálja lettem, nem a rokonoknak, nem a gazdag szomszédoknak, hanem a sántáknak, vakoknak, szegényeknek, egyszóval azoknak a lelkeknek kell felkínálnom, akiknél nincs pap.*”

A rabszolgák szolgálja és a vértanú

A XX. század első évében költözik Beni-Abbèsbe, amely sok karavánút csomópontja. Kis „kolostorát” khaouának (~testvériségnek) nevezik. Erről kapják nevüket később Jézus kistestvéreinek alapításai. A házban sűrű élet folyik a látogatók szolgálata miatt, s Károly testvér eleinte nehezen nélkülözi az imádsághoz szükséges csendet, míg rá nem érez a szemlélődve szolgáló élet neki való, jó ízére. Amikor lehetősége nyílik, hogy nomád törzsek közé is elvigye az evangéliumot, nem habozik. Hoggár a végső állomás, ahol először egyfolytában öt hónapot tölt minden szabadidejét a nyelvtanulásnak szentelve, hogy lefordíthassa tuareg nyelvre az evangéliumot. Vissza-visszatér Beni-Abbèsbe is, azután újra a sivatag. Évente több ezer kilométert gyalogolt. Ha nagynehezen akadt egy-egy társa, gyorsan kidőlték mellőle. Megtéríteni sem tudott senkit. A Foucauld-lelkiiség azóta sem teljesítményközpontú. Az első világháború híre éppen sivatagi hónapjai alatt ért el

hozzá, s ott szenvedte el a vértanúságot is egy ellenséges törzs katonái kezétől. Halála sem keltett feltűnést, rokonai hónapokkal később értesültek róla.

Jézus kistestvérei

Jómaga nem tudott közösséget alapítani Názáret lelkisége szerint, de halála után 15 évvel, 1933-ban Párizsban *René Voillaume* alapította az első „testvériséget”. Algériába mentek, hogy az „emberek között” szemlélődjenek. Franciaországba visszatérve munkás-testvériségekben éltek kettes-hármas-négyes csoportokban. Ők is megtapasztalták, hogy lehet hitelesen szemlélődni a hétköznapi élet valóságai közepette. Ez az imámód nem is engedi, hogy az imádkozó képmutatóan elmenjen az emberi ínség mellett, s úgymond csak Istenre összepontosítsa figyelmét. Jézus egyik, jól ismert kistestvére, Carlo Carretto említ erre egy példát. „Beni-Abbèsbe telente gyakran jönnek sátoros nomádok. A legszegényebbekről van szó, akik itt keresnek támaszt, hogy valahogyan beöltödjönak egy új társadalmi környezetbe, ami már nem a nomádokért van. Egy reggel egy francia nő, aki lelkigyakorlatra jött ide, elhaladt az egyik sátor előtt. Megállt, szóba elegyedett velük, s észrevette, hogy egy gyertyaszál-vékony tuareg lány remeg a hidegtől. – Miért nem veszel föl valamit? – kérdezte. Mert nincs semmim, amit fölvehetnék – válaszolta a lány. A francia nő nem vetve számot a problémával, tovább ment... imádkozni. Leborult a homokba a hit jelenében jelenlévő Jézus előtt. Így maradt egy ideig, keresve a kapcsolatot az Örökkévalóval, szeretett volna imádkozni. – Képtelen voltam – vallotta be később. – Nem tudtam imádkozni. Vissza kellett mennem a sátorhoz és a lánynak kellett adnom egyik kötött kabátomat. Aztán visszatértem, s akkor már tudtam imádkozni.” (*Az eljövendő Isten*)

A názáreti lelkiségből 19 féle közösség alakult világszerte. Károly testvér követői ma is olyan emberekkel osztják meg életüket, akikre senki nem figyel, akik kevés vagy semmi nyomot nem szoktak hagyni a világban. Napirendjükben van saját helye az imának: naponta egy óra, hetente fél nap, havonta egy hétvége remeteség valahol másutt, ill. évente egy hét lelkigyakorlat. A testvériségbe tartozók most is a szegény munkások életében osztoznak: gyárban, üzemben, kikötőben, műhelyekben dolgoznak, mezőgazdasági, útépítő, betegápoló feladatokat, takarítást, gépkezelést, kertészkedést, meteorológiai szolgálatot végeznek. Így viszik az evangélium üzenetét minden földrészre. Ma sincsenek sokan. 240-en tartoznak mintegy 120 testvériségbe. Hazánkban a férfiągat egyetlen pap kistestvér képviseli. *Hagyó József* 1968-ban, a börtönből szabadulása után talált kapcsolatot velük a már nálunk is létező Jézus Kistestvérei Női Közösség révén.

Forrás: Szív Újság, 2010. novemberi szám

<http://www.jezsuita.hu/main.php?folderID=1518&articleID=9634&ctag=articlelist&iid=1>